

hvorefter forholdene i øvrigt er så forskelligartede, at der ikke bør søges gennemført en tilsvarende almindelig regel på dette område.

Der kan således navnlig være anledning til at pege på, at en forvaltningsafgørelse ikke kan betragtes som en helhed, der kan påregnes i givet fald fuldt ud at blive efterprøvet af domstolene. Rækkevidden af domstolsprøvelsen vil afhænge af, om de indsigelser, der rettes mod afgørelsen, vedrører forhold, som domstolene efter den praksis, der har udviklet sig omkring bestemmelsen i grundlovens § 63, tager under påkendelse. Det vil derfor ikke være muligt på forhånd at udarbejde en forholdsvis kortfattet og lettilgængelig generel anvisning, der samtidig kan tjene til reel vejledning for den, der overvejer at indbringe en foreliggende forvaltningsafgørelse for domstolene. Hertil kommer, at fremgangsmåden med hensyn til at indbringe administrative afgørelser for domstolene i reglen forudsætter opfyldelsen af sådanne formelle krav, at man må forvente, at den pågældende under alle omstændigheder på et forholdsvis tidligt stadium af sine overvejelser vil søge juridisk bistand, eventuelt inden for rammerne af retsplejeforforslagets regler om retshjælp og fri proces. Der er derfor typisk ikke samme behov for at lade den truffe afgørelse ledsage af en vejledning om adgangen til domstolsprøvelse, som når talen er om adgangen til administrativ rekurs. Det bemærkes endelig, at det som almindelig regel ikke er nogen betingelse for at kunne indbringe en forvaltningsafgørelse for domstolene, at den pågældende forinden har udnyttet en foreliggende adgang til at indbringe sagen for overordnet forvaltningsmyndighed. En forudgående udnyttelse af den administrative klageadgang er imidlertid som oftest også i den pågældende parts interesse. Hvis der helt kulant blev givet oplysning om adgangen til at indbringe den truffe afgørelse for domstolene, kunne dette befrygtes i strid hermed at modvirke den helt overvejende tendens, der i dag er til først at søge afgørelsen ændret igennem den administrative rekurs.

Adgangen til at indbringe en forvaltningsafgørelse for domstolene er i almindelighed ikke undergivet nogen bestemt tidsmæssig begrænsning. På sagsområder, hvor der undtagelsesvis gælder en lovbestemt frist for sagens anlæg, vil manglende oplysning herom kunne medføre retstaf for den, til hvem afgørelsen er rettet. I sådanne tilfælde bør afgørelsen derfor være ledsaget af oplysning om søgsmålsfristen.

Grundlovens § 71, stk. 6, hjemler en særlig let adgang for den, der administrativt er berøvet sin

frihed, til at få spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed indbragt for domstolene. Ordningen består i, at den, der er berøvet sin frihed (eller den, der handler på hans vegne), ved blot at fremsætte begæring derom kan forlange, at vedkommende myndighed drager omsorg for, at sagen forelægges for domstolene til prøvelse. På specielle sagsområder er der gennemført en tilsvarende ordning i kraft af særlovgivningens bestemmelser herom, således navnlig i forbindelse med administrative afgørelser om fratagelse eller tilbagekaldelse af offentlige autorisationer. Den lovgivning, der knytter sig til grundlovens § 71, stk. 6, eller som i øvrigt hjemler en tilsvarende særordning, indeholder typisk bestemmelser, hvorefter den truffe afgørelse skal være ledsaget af oplysning om den særlige adgang til at få sagen forelagt for domstolene, og der er derfor ikke behov for at optage en almindelig bestemmelse herom i det foreliggende lovdraft.

Også i andre tilfælde, hvor lovgivningen indeholder særegener om adgangen til domstolsprøvelse, synes forholdet mest hensigtsmæssigt at kunne henrykkes til eventuel regulering i forbindelse med bestemmelserne herom, jfr. således også begrundelsesudvalgets betænkning side 62.

I overensstemmelse hermed indeholder det foreliggende lovforslags § 22 alene en bestemmelse, hvorefter afgørelser, som kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af en lovbestemt frist for sagens anlæg, skal være ledsaget af oplysning herom. I modsætning til bestemmelsen i lovforslagets § 21 gælder vejledningspligten også i tilfælde, hvor afgørelsen meddeles mundtligt.

Til Kapitel 6

Bestemmelserne i lovforslagets §§ 23–27 er udarbejdet med udgangspunkt i de synspunkter, der er anført i de almindelige bemærkninger til lovforslaget ovenfor under pkt. 8.e, og i øvrigt på grundlag af det cirkulæreudkast og de bemærkninger, som begrundelsesudvalget har knyttet til de spørgsmål, der i betænkningen særlig er fremdraget til overvejelse i forbindelse med udformningen af eventuelle lovbestemmelser om begrundelse af forvaltningsafgørelser.

Forslagets §§ 23 og 24 indeholder de almindelige bestemmelser om begrundelse efter begæring, herunder om retsvirkningen af, at der fremsættes en sådan begæring. Hertil slutter sig bestemmelserne i forslaget § 25 om begrundelsens indhold og § 26 om begrundelsespligtens omfang for så vidt angår afgørelser truffet af en kommunalbestyrelse